

Noha kalicha — detail. Foto T. Leixnerová

Drevoryt V. Solisa, 1565. Foto Széchényi Könyvtár, Budapešť

lebo výrobok z menej hodnotného materiálu nepokladal za potrebné zaevidovať, pričom jeho pozornosti neušla ani nádoba na zaopatrenie chorých a monštrancia z pozlátenej medi. Kalich z takejto vý-

robnej suroviny sa v období vizitácie vo štvrtockom kostole preto buď nenachádzal, alebo – čo je pravdepodobnejšie – pôvodne slúžil obradom druhej viery, preto sa naňho v období protireformácie zabudlo.¹⁵

Podľa posledných informácií pochádza kalich z rím.-kat. kostola v Mierove; v tridsiatych rokoch nášho storočia totiž vtedajší štvrtocký farár preniesol kalich z filiály v Mierove do materského kostola.¹⁶ Kalich však pôvodne nemohol byť vyhotovený pre účely mierovského kostola. V jeho priestoroch dal okolo polovice 16. storočia – teda ešte pred obdobím vzniku nášho kalicha – zemepán Gašpar Serédy zriadiť sýpku.¹⁷ Neskôr sa kostol stal filiálou štvrtockej fary, vizitácie v ňom však kostolný inventár neregistrovali. Kostol v Mierove pravdepodobne pomaly chátral, a tak musel vizitátor v rokoch 1756 a 1781 konštatovať jeho dezolátny stav.¹⁸

Na Žitnom Ostrove sa začalo reformačné hnutie udomáčňovať v 16. storočí; obyvateľstvo hromadne prestupovalo na novú vieru,¹⁹ preto aj väčšina katolíckych fár nebola obsadená. Vydobyté pozície si tu reformácia udržala takmer jedno storočie.

Palatin M. Esterházy dal vyhnať protestantských duchovných z tohto kraja až roku 1644; koncom päťdesiatych rokov 17. storočia vrátili aj štvrtocký kostol katolíkom.²⁰ Vizitácia z roku 1634 konštatovala preto vo Štvrtku na Ostrove iba dvoch duchovných – evanjelického nemeckého a kalvínskeho maďarského kazateľa. V tejto vizitácii, podobne ako v neskoršej z roku 1694²¹ zaznamenali vo štvrtockom kostole štyri kalichy z pozláteneho striebra. Kalich z pozlátenej medi zachytil vizitátor vo filiálach štvrtockého kostola v Tomášove roku 1694, v Čakanoch, Hubiciach a v Malinove až v 18. storočí. Z nedostatku podrobnejších údajov nevieme, či išlo o staršie práce, ktorými kostolný inventár obohatili, alebo to boli nové, barokové kalichy. Roku 1846 spomína vizitátor vo Štvrtku na Ostrove iba dva kalichy z pozláteneho striebra a v Mierove kalich z pozlátenej medi.²² Tento kalich bol pravdepodobne totožný s tým, ktorý o sto rokov neskôr preniesol štvrtocký farár do svojho kostola.

○ renovovanom kostole v Mierove poznamenal